

što je, barem za Strunu, prilično nerazumljivo. Ne tvrdim da je pogrešno. Naprosto je pisano od stručnjaka za stručnjaka. U tom sam si slučaju, kao novi urednik za fiziku u Struni, dopustio nešto veću slobodu i redefinirao monoklinski sustav kao “kristalni sustav opisan s tri vektora različitih duljina koji nisu svi međusobno okomiti”, što je manje stručna definicija, ali definicija primjerenija Struni. Još jedan primjer je naziv “politipizam”. Rječnik navodi: “posebna vrsta polimorfizma; za slojevite kristalne strukture, npr. silicijev karbid, grafit, biotit, muskovit, pojava da osnovna periodičnost smjerom okomitim na slojeve može sadržavati različit broj slojeva” što je drastičnom uredničkom intervencijom za Strunu prepravljeno u “odlika nekih elemenata ili spojeva da pri istom kemijskom sastavu stvaraju slojevite kristalne strukture koje se međusobno razlikuju po broju i redoslijedu slojeva”. Ipak, mnoštvo naziva iz Rječnika uneseno je u Strunu s minimalnim izmjenama ili bez izmjena.

S obzirom da su autori Rječnika kao suradnici Strune bili vrlo produktivni i obradili natprosječno veliki broj naziva, moglo se očekivati da im se potkrade i koja pogreška. Primjerice, uz dobro sročenu definiciju “termodinamički proces u kojemu je obujam fizičkoga sustava stalan” bio je ponuđen naziv “izokroni proces” s engleskom istoiznačnicom “isochronic process”, što je nezgodni tipfeler u obje varijante. U Rječniku je to ispravljeno u “izokorni proces” i “isochornic process”, što i dalje nije dobro. Trebalo bi biti: “izohorni proces” i “isochoric process”, što stoji u Struni.

Tri rada koje su autori objavili u hrvatskoj stručnoj periodici^{3,4,5} i koje navode na početku predgovora svojeg Rječnika dobrim su

dijelom kritika organizacijskog i uredničkog rada Strune-fizika i javni odgovor na izvješća i predstavljanja Strune-fizika.^{6,7} Iz današnje perspektive je dobro da su te kritike zapisane jer pokazuju s kojim se žarom i entuzijazmom radilo u Struni, dokumentiraju i razne terminološke probleme koji su i dalje neriješeni. Spomenuti radovi su, kao i sam Rječnik, znatan doprinos izgradnji stručnog nazivlja u fizici u doba u kojem mnogi hrvatski fizičari uopće ne vide potrebu za hrvatskim stručnim nazivljem.

Cijena Rječnika je 100,00 kn, a može se nabaviti u e-trgovini Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.⁸

Literatura

1. <http://www.hazu.hr/kristalograf/Predgovor.pdf>.
2. <http://struna.ihj.hr/>.
3. S. Popović, M. Mihaljević, O nazivima u fizici, MFL 1/245 **62** (2011–2012) 3–9.
4. S. Popović, M. Mihaljević, A. Tonejc, D. Veža, Projekt STRUNA fizika nije završen, MFL 4/252 **63** (2012–2013) 239–249.
5. S. Popović, M. Mihaljević, A. Tonejc, D. Veža, O projektu STRUNA fizika. Kem. Ind. **62** (3-4) (2013) 94–98.
6. V. Lopac, Interdisciplinarni projekt STRUNA: o nazivlju u prirodnim znanostima, Kem. Ind. **61** (9-10) (2012) 452–454.
7. V. Lopac, B. Nahod, Kako ćemo govoriti i pisati o fizici?, MFL 2/250 **63** (2012–2013) 86–90.
8. <http://knjige.ihj.hr/>.

IZ NAŠIH KNJIŽNICA

Jeste li jedinstveni, imate li ISNI?

|| D. Getliher* i A. Knežević Cerovski**

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Hrvatske Bratske Zajednice 4, 10 000 Zagreb

Ukoliko ste jedan od 2,25 milijuna znanstvenika, ili jedan od 6 milijuna autora, urednika, prevoditelja, ilustratora kojima je ISNI već dodijeljen, vaš ISNI pronaći ćete u javno dostupnoj Bazi ISNI-ja.¹

Sustav za identifikaciju stvaratelja tj. javnih identiteta*** koji na bilo koji način sudjeluju u stvaranju djela osnovan je 2010. godine i postao je u kratkom vremenskom razdoblju jedan od značajnih i najrasprostranjenijih identifikacijskih sustava.

ISNI (*International Standard Name Identifier* = Međunarodni standardni identifikator imena)² je identifikator koji služi za jedinstvenu identifikaciju javnih identiteta koji sudjeluju u stva-

ranju, proizvodnji, upravljanju i distribuciji kreativnih medijskih sadržaja kao što su knjige, časopisi, umjetnine, TV programi itd. Služi za razlikovanje autora istoga ili sličnoga imena i prezimena, razmjenu podataka, precizna pretraživanja na mreži i u bazama podataka, upravljanje autorskim pravima u digitalnom okruženju, povezivanje normativnih zapisa institucija itd.

Sam identifikator sastoji se od šesnaest znamenki raspoređenih u četiri skupine međusobno odvojenih razmakom, a šesnaesta znamenka je kontrolna (npr. ISNI 0000 0000 1234 5678). Sam broj nema značenje, jedinstven je i trajno vezan uz javni identitet koji identificira. Svaki dodijeljeni ISNI javno je dostupan u Bazi ISNI-ja zajedno s pripadajućim metapodacima te kao trajni URI u obliku npr. isni-uri.oclc.nl/isni/0000000012345678.

Baza ISNI-ja danas sadrži preko 18 milijuna zapisa za javne identitete od kojih više od 8 milijuna ima dodijeljen ISNI.³ Izgrađena je na temelju 29 institucija i baza podataka 40 najvećih nacionalnih i znanstvenih knjižnica, a ISNI se dodjeljuje samo onim javnim identitetima čiji zapisi imaju razinu podudarnosti potrebnu za dodjelu.

Osnovni elementi zapisa su: ISNI, ime i oblici imena, datum rođenja i smrti, mjesto rođenja i smrti, spol, nacionalnost, klasifikacija autorstva (autor, skladatelj, pjevač itd.), suautor, organizacijska udruženja, nakladnik, izvori podataka (naslov) itd. (slika 1 i 2)

Najveću primjenu ISNI ima u identifikaciji znanstvenika i glazbenika. Tako je npr. ISNI 0000 0000 8342 9208 dodijeljen Josipu

* Danijela Getliher (e pošta: dgetliher@nsk.hr)

** Ana Knežević Cerovski (e-pošta: acerovski@nsk.hr)

*** fizičkih osoba, pseudonima, korporativnih tijela itd.

ISNI:	0000 0001 0918 9741
Name:	Prelog, V. Prelog, Vladimir Prelog, Vlado
Dates:	1906-1998
Creation class:	Language material
Related names:	Cerić, Helena Ciba Foundation Fleš, Dragutin Ginsburg, David (1920-) Hahn, Viktor Jeger, Oskar Katzir, Ephraim (1916-) Keller-Schierlein, W. O'Connor, Cecilia Mary (1927-) Vischer, Eberhard Wolstenholme, G.E.W. (1913-) Wolstenholme, Gordon Ethelbert Ward (1913-) Wolstenholme, Gordon Ethelbert Ward (1913-)
Titles:	My 132 semesters of chemistry studies Steric course of microbiological reactions in honour of V. Prelog
Notes:	Wikipedia
Sources:	VIAF BNC LC NKC NSK NTA NUKAT SUDOC WKP BNF

Slika 1 – Zapis u Bazi ISNI-ja za fizičku osobu Vladimir Prelog

ISNI:	0000 0004 0635 7705
Name:	Bošković Institute Zagreb Institut Ruder Bošković Institut Ruder Bošković (Jugoslavija) Institut Ruder Bošković Zagreb Institute Ruder Bošković Institute Rudjer Bošković IRB. RBI. Ruder Bošković Institute Ruder Bošković Institute Zagreb Rudjer Bošković Institute Rudjer Bošković Institute Zagreb Zagreb (Croatia) Institut Ruder Bošković
Location / Nationality:	Croatia Zagreb
Creation class:	Language material
Creation role:	originator
☐ Related names	
☐ Titles	
Notes:	

Slika 2 – Zapis u Bazi ISNI-ja za korporativno tijelo Institut Ruder Bošković

Ruđeru Boškoviću uvršten u VIAF⁴ (slika 3), Wikipediju, WorldCat, normativne zapise knjižnica itd. te su ovi podaci međusobno povezani trajnim URI-jima. Za fizičke osobe i korporativna tijela koja se bave nakladništvom knjiga ISNI se uvrštava u Međunarodni upisnik nakladnika (*Global Register of Publishers – GRP*),⁵ a za korporativna tijela koja se bave nakladništvom serijskih publikacija u kataložne zapise Upisnika ISSN-a (The ISSN Portal).⁶

Sustavom za ISNI upravlja Međunarodna agencija za ISNI (ISNI International Agency (ISNI-IA)),⁷ kojoj je u interesu i u dugoročnom planu svim javnim identitetima čiji su zapisi uvršteni u Bazu ISNI-ja dodijeliti ISNI.

Postupno i besplatno Međunarodna agencija dodjeljuje ISNI svim javnim identitetima čiji su zapisi, uvršteni skupnim unosima suradnika,⁸ postigli podudarnost imena s postojećim imenima u Bazi ISNI-ja, odnosno kada su podaci potpuni i kada dolaze iz provjerenog izvora. Tako javni identiteti s većom produkcijom i većom zastupljenošću u bazama podataka imaju i veću vjerojatnost da će im ISNI biti prije dodijeljen.

Zapisi Normativne baze Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu uvrštavaju se u Bazu ISNI-ja posredništvom VIAF-a. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu članica je VIAF-a od 2013. godine. Do sada je u VIAF i Bazu ISNI-ja uvršteno više od 460 000 normativnih zapisa od kojih se trećina odnosi na hrvatske fizičke osobe i korporativna tijela. Dodijeljeni ISNI-ji dostupni su u VIAF-ovoj i ISNI-jevoj bazi podataka.

Osim postupnih i selektivnih dodjela, ISNI se može dobiti na zahtjev, uz plaćanje naknade. Zahtjev za ograničenom skupnom

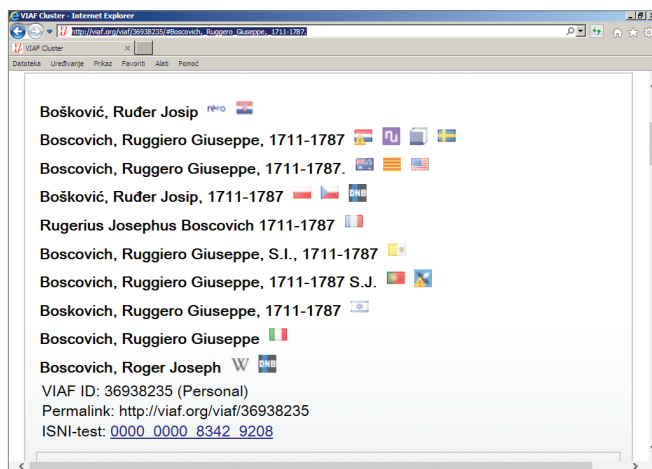
dodjelom može biti upućen od strane člana,⁹ a zahtjev za pojedinačnom dodjelom može biti upućen registracijskoj agenciji¹⁰ samo od strane javnog identiteta.

Tri su registracijske agencije: Bowker koji se primarno bavi fizičkim osobama i organizacijama koje se bave izdavačkom djelatnošću, Ringgold organizacijama općenito, a Nacionalna knjižnica Francuske fizičkim osobama i organizacijama koje se bave izdavačkom djelatnošću u Francuskoj. Visoki troškovi osnivanja i djelovanja registracijske agencije razlog su što se za sada širi krug zemalja i ustanova nije odlučio osnovati vlastite registracijske agencije. Ipak, očekuje se znatan porast dodjela i primjene ISNI-ja, a u konačnici i sveobuhvatna identifikacija javnih identiteta ISNI-jem.

ISNI je desetljećima osmišljavan i očekivan identifikator nadahnut načelima univerzalne bibliografske kontrole. Njegova važnost utemeljena je na jedinstvenoj identifikaciji javnih identiteta na svjetskoj razini i mogućnosti stvaranja poveznica među različitim bazama podataka. Osim u normativnim i bibliografskim bazama podataka, primjenjiv je u ostvarivanju autorskih prava i pravilnih isplata naknada autorima i nakladnicima, ali i u izazovima novog okruženja i izgradnje semantičkog weba.

Literatura

1. ISNI search. URL: <http://www.isni.org/search> (13. 2. 2014.).
2. ISNI. URL: <http://www.isni.org/> (13. 2. 2014.).
3. Peak Global Researcher Identifier Group welcomes La Trobe University as a member and Data Contributor. URL: <http://www.isni.org/content/peak-global-researcher-identifier-group-welcomes-la-trobe-university-member-and-data-contrib> (20. 1. 2015.).
4. VIAF: Virtual international Authority File. URL: <http://viaf.org/> (10. 12. 2014.).
5. Global Register of Publishers. URL: <https://grp.isbn-international.org/> (10. 12. 2014.).
6. The ISSN Portal. URL: <http://portal.issn.org/cgi-bin/gw/chameleon> (10. 12. 2014.).
7. About ISNI International Agency. URL: <http://www.isni.org/about> (13. 2. 2014.).
8. Data contributors. URL: <http://www.isni.org/content/data-contributors> (13. 2. 2014.).
9. ISNI Members. URL: <http://www.isni.org/content/isni-members> (13. 2. 2014.).
10. ISNI Registration Agencies. URL: <http://www.isni.org/content/isni-registration-agencies> (13. 2. 2014.).

Slika 3 – ISNI za osobno ime Josip Ruđer Bošković uvršten u VIAF